

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АРМІЯ РУШИЛА ДО СТРАЙКУЮЧОЇ ФАБРИКИ ЛІТАКІВ

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — З огляду на це, що страйкарі в фабриці літаків „Норт Амерікен Авіейшен Ко.“ в Інглвуд, Ка. не хотіли послухати президента Рузвельта і не припинили страйку, армія, в силі кількох тисяч вояків, рушила, щоб ту фабрику взяти під свій заряд. В останній хвили всі інші робітничі провідники, які знали, до чого це все може довести, пробували цей страйк полагодити і закликали місцевих страйкуючих робітничих провідників, щоб ті відразу страйк припинили. Щобільше, Франкенстін, голова автомобільної юнії, в склад якої входить льокаль юнії, який пішов на страйк, на припоручення головної ексекютиви К.П.О. викинув п'ятьох місцевих провідників, які не хотіли припинити страйку. Франкенстін удався на місце страйку і пробував вигосити до страйкарів промови, але мала горстка галабурдників усадовилась недалеко нього і цілий час верещала так, що не дозволила йому докінчити промови.

Місцеві страйкуючі лідери це відносно нові і незнані в робітничім русі люди. Більшість з них не перевищає 30 літ життя. Деякі з них цілком не є фахівцями, а робили в фабриці найнижчі роботи. Проте вони розпоряджали грошми і впливами. Деякі з них, як вже передтим виказав комітет Даеса, були активними провідними членами в американській комуністичній партії. Беручи під увагу їх впертість далі продовжувати страйк, хоч всі вищі робітничі провідники, до головної ексекютиви К.П.О. включно, накликають їх до замирення, виходить, що цей страйк дійсно викликаний з подальших мотивів, а саме, щоб припинити вироб літаків. Та фабрика має на 200 мільйонів доларів замовлення.

РОЗКОЛ В К.П.О.

ВАШИНГТОН. — Хоч головна ексекютива К. П. О. видала заклики до страйкарів в Інглвуд, Ка. щоб ті припинили страйк, то проте не всі чільні провідники в Конгресі Промислових Організацій поділяють цей заклик. В К.П.О. на чільних становищах є багато комуністів і вони прямують до того, щоб ріжними страйками спинити кампанію національного зброєння. Вони натискають на голову К. П. О. Филипа Морєя, щоб той йшов по тій лінії, яка корисна для комуністів. Супроти цього знавці кажуть, що вже в найближчих часах можна сподіватись, що боротьба внутрі К.П.О. між комуністичними і некомуністичними елементами вирине на верх.

ГЕЛБЕРН ТАВРУЄ К.П.О.

ТОРОНТО. — Прем'єр канадської провінції Онтаріо, Гелберн, в прилюдній промові гостро натаврував робітничу організацію, Конгрес Промислових Організацій, в склад якої входять ріжні юнії з кількома мільйонами членів, що та організація в Канаді й Америці робить шкідливу роботу. Спинюючи кампанію зброєння і боевої готовості в Америці й Канаді та організація фактично працює на користь диктаторських країв і на шкоду демократій.

СУД В СПРАВІ СТРАЙКУ НА „СОВБЕЯХ“

НЮ ЙОРК. — Суддя Лойд Чорч, до якого звернувся заряд міста Ню Йорку з запитом, щоб він сказав, чи мають право робітники на ньюйоркських підземних залізничних домагатись таких самих юнійних прав, які вони мають в приватних заведеннях — відповів, що щоб відповісти на те питання, треба розпочати формальну судову розправу. Внаслідок того ця справа піде дійсно перед суд. Провідники юнії, які вибираються з кінцем цього місяця на страйк, заявили, що вони згодяться на судову розправу, але під умовою, що посадишк Ля Гвардія згодиться прийняти те рішення як остаточне. Інакше, вони таки підуть на страйк.

СПУСТИЛИ НОВИЙ КОРАБЕЛЬ.

КЕМДЕН (Ню Джерзі). — З місцевих будівельних доків спустили на воду третього величезного боевого корабля, якого названо „Норт Дакота“. Цей корабель має 35,000 тон містоти й озброєний наймодернішою зброєю. Дехто каже що він міцніший від недавно затопленого німецького корабля „Бісмарка“. Секретар флоту Накс виголосив при тім промову і сказав, що його завданням є радше охороняти мир краю, ніж зануряти край в війну.

КОНГРЕС ЗАСТАНОВЛЯЄТЬСЯ НАД СТРАЙКАМИ.

ВАШИНГТОН. — Страйк в Інглвуд, Ка. настроїв конгресменів в той спосіб, що вони тепер далеко більше схлонні дати президентові всі ті права, яких він домагається в цілі припинення страйків. Конгресмен Мей заявив, що законопроект, інспірований департаментом війни, на основі якого президент дістав би право конфіскації всего приватного майна американських громадян, тепер має більш шанси перейти в конгресі, ніж кілька днів тому.

СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ У СТЕЙТІ КОНЕТИКАТ

Цей неділі відбувся у Вест Гейвен, Конн., третій з ряду Союзний День у цій стейті. Уже ранком почали збиратись союзовці в Менор Кор парку, щоб бути на Архирейській Службі Божій, яку відправив Преосв. Владика Кир Іван, Стейтвий Комітет відділів У. Н. Союзу попитав при вступі до парку Преосв. Владика по старому українському звичаю, хлібом і сіллю, а молодий союзовець Гіна виголосив привітну промову. Преосв. Владика, дякуючи на проповіді за цей привіт, сказав, що як його привітано хлібом і сіллю, так і він бажає, щоб ми всі мали того хліба завжди подостатком, а зокрема, щоб мав його український нарід, який, хоч замешкує найбагатшу землю в Європі, тепер голодний, обдертий та зрабований ворогами. У своїй проповіді Преосв. Владика звертався головню до родженої тут молоді, щоб вона осталась вірна своему обрядові, вірі та українському походженню, бо інакше вона не зможе служити добре Америці.

Полудні відбулася програма, що складалася з хороших точок хору Бандурист під проводом місцевого дяковичеля п. Кісіля з танків молодих танцюристів з Бриджпорту і Ню Гейвен під управою п. А. Гіни, та з промов. Програмою проводив організатор У. Н. Союзу п. А. Маданчук.

Промовляючи Преосв. Владика сказав, що поневолений український нарід чекає від нас помічі і оборони. Щоб ми могли як слід обороняти українське ім'я, то це може зробити тільки зорганізований голос американських українців, а головню родженої тут молоді. Такою організацією є тут в Америці церква, та народні установи, між якими виділяє на першому місці Український Народний Союз. Тому ми повинні бути горді, належачи до цієї найстаршої і найбільшої народної установи, У. Н. Союзу, який горнує нашу іміграцію до спільної праці для загального добра.

Головний секретар Д. Галичнин представив сяги У. Н. Союзу за останні роки на союзному і громадському полі, зазначаючи, що саме тепер у тих воєнних, критичних і тяжких часах, які ми переживаємо, члени У. Н. Союзу не виказують зневіри чи знеохоти, а якраз навпаки якнайбільшу працю, та активність. Успіх цієї праці був такий, що за 4 роки ми збільшили У. Н. Союз на 25 відсотків у членах, а на 32 відсотки в маєтку.

Адв. М. Пізнак у своїй промові англійською мовою згадав про ті десятки, а то й сотки ріжних організацій, які наша іміграція тут творила, а з яких тепер нема сліду. Остались тільки ті організації, що мали основу та ціль до існування. Манючі це на увазі, молоді не повинні витрачувати часу на творення того, що не є стале й постійне, а звернути всю свою енергію, час і працю на збільшення такої організації, як У. Н. Союз.

На кінець організатор А. Маданчук проголосив, скільки членів приєднались поодинокі члени до Народу Союзного Дня, зазначаючи, що хоч від конвенції було всього три тижні часу, то все таки за цей короткий час придбано кількадесять членів. До того причислялись такі відділи: 421, 54, 59, 350 і 390.

На Дні було 1,200 учасників.

БРИТІЙЦІ Й „ВІЛЬНІ ФРАНЦУЗИ“ ВЖЕ Є В СІРІЇ

Воєнна ситуація на Близькому Сході ускладнилася в дуже поважний спосіб, бо є така, що доводить до отвертої війни між Францією і Британією. Сталося це, чого надіялося від довшого часу: британці почали займати Сирію, над якою має мандат Франція. Бритійська армія наступає разом з армією „вільних французів“, яких начальним командантом є, як відомо, ген. де Голь. Отсі армії наступають трьома шляхами, а крім того над берегами Сирії вже є нагромаджені більші морські сили Британії, що вже пробувала висадити дещо війська на беріг. Тому, що там є панцирники і кружляки, треба надіятись, що вони будуть бомбардувати сирійські пристані та облякувати окупацію Сирії з боку моря. Бритійські літаки порозкидали по цілій Сирії летючки, якими обіцяно краєви і Ліванови повну незалежність. „Вільні французи“ наступають в напрямі Дамаску і Бейруту. Можна догадуватись, що саме вони переберуть в Сирії владу в свої руки.

МАРШАЛ ПЕТЕН ВЗИВАЄ ДО ОБОРОНИ СІРІЇ

Маршал Петен вислав від уряду в Віні депешу до французького високого комісара в Сирії, ген. Анрі Денца, якого взиває його боронити Сирію, а тим самим теж і „цілість французької імперії“. Петен далі твердить, що в Сирії нема ні одного німецького вояка. Заразом уряд зголосив через свого амбасадора в Мадриді протест проти британського наступу на Сирію.

ІНВАЗІЯ. — Цю радіову світлинку, як каже німецька цензура, зняту на острові Крети, переслано бездротним телеграфом з Верліну до Америки. Вона представляє німецьких парашутистів, які вони щойно осіли на землю. Над ними інші ще в повітрі. По 42 днів боротьби такі парашутисти виперли англійців і греків з острова.

НАЦІСТИ СКИДАЮТЬ ВИНУ НА ЖИДІВ ЗА ПОГОЛОСКИ ПРО НАПАД НА УКРАЇНУ

БЕРН (Швайцарія). — Кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс“ подає зо Швайцарії далші відомости щодо зновлених поголосок про похід Гітлера на Україну. Отже він каже, що офіційні нацистські кола заявили, що це неправда, що Гітлер мав би говорити про „совєтсько-німецькі відносини“, чи подавати до відома „останню свою мирову пропозицію“. Далі ті самі нацистські кола подають, що всі такі вісті, як теж ім подібні, розсівають по світі „жидівські торгівці війною“. Тепер вони поспішилися ще раз поширювати ті вісті з нагоди прибуття до Вашингтону американського амбасадора Вайнента. Знову з інших боків кажуть, що таки мабуть є неправдива та поголоска, що Гітлер має проголосити „військовий союз Німеччини з СССР“.

Нові поголоски про Україну.

До старих поголосок про Гітлера, Совети й Україну мала тепер надійти з Москви ще нова. Кореспондент згаданої вище газети подає, що зо Західної України і Білоруси, себто з тих частин, що дістались під совєтську владу по розвалі Польщі, Совети мають виселювати населення на Сибір, щоб таким чином „зробити місце війську на великі маневри“. Та сама поголоска з Москви говорить ще про великі вправи з машинними крісами і противітунськими гарматами проти армії, що „має наступати зо заходу“.

З Латвії до Росії.

Знову з Риги доносять, що Совети перенесли воєнну промисловість з Латвії в глиб Росії, щоб її забезпечити перед нападами ворога. Кажеться, що Совети пам'ятають німецький плян нападу зо Східних Прус через Литву, Естонію і Латвію, щоб відтяти Росію від Балтики, що мало б статись перед падом Німеччини на Україну.

Скріплення границі.

А з Гельсінгок доносять, що Совети скріплюють на скору руку границю від півночі аж до Карпат, до границь Мадярщини. І теж здовж Дністра і Прута аж до Одеси, в якій ще далі триває воєнний стан.

СІРІЯ ГОТОВА ДІСТАТИ ПОВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ.

ЛОНДОН. — Війна Британії з Німеччиною може принести добро Сирії й дати їй повну державну незалежність, бо таке проголосив ген. Жорж Катру, що командує військами „вільних французів“, що ввійшли до Сирії. За те саме заявила теж і Велика Британія. Ген. Вейвел, що командує британськими силами візав французів в Сирії покинути уряд у Віші й піти до боротьби „проти гунів“, що забрали дві третини Франції, а решту держать під своєю контролею. Сирії приобіцяно ще й негайні економічні користи. Наразі так є, що на сторону Британії перейшли вже деякі арабські племена, між ними те племя, що є найбільш войовниче і з яким французи мали найбільше клопоту. Назагал французи, як кажуть у Лондоні, не були люблені в Сирії.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ З „ВІЛЬНИМИ ФРАНЦУЗАМИ“.

КАЙРО. — Ген. Катру заявив „вільним французам“, що їхня перемога в Сирії запевнена, бо з ними є Британія і Злучені Держави Америки. В Сирії армія уряду Віші є слаба, але виеквіпувана, а що найгірше: не має духа і під тим оглядом здеморалізована.

ВЕЙГАН ГОТОВ ВІДПРАТИСЬ.

БЕРН. — В Швайцарії дипломати такої думки, що ген. Вейган не піде на поміч французьким військам у Сирії, а навіть готов відлучити французьку Північну Африку цілковито від залежності від уряду в Віші.

ТУРЕЧЧИНА НЕВТРАЛЬНА.

АНКАРА. — Туреччина, як виглядає, ніби задоволена, що Британія рушила. Але покищо заковується неутрально й займає вижидаче становище. Вона певна, що британці не стрінуть в Сирії поважнішого опору, бо населення буде з ними.

ПОЛЬСЬКИЙ КОНТРОРПЕДОВЕЦЬ І „БІСМАРК“.

ЛОНДОН. — Польський контрторпедовець „Пйорун“ перший доглянув німецького панцирника „Бісмарка“ і дав про це знати та пустився плести до нього, щоб його затягнути до боротьби. Таке подає британська адміралія.

САБОТАЖ ЧИ ЩО ІНШЕ?

ЛОНДОН. — Московське радіо подало про вибух мушкетів в Смередово, недалеко Білгороду в Югославії. Наслідком вибуху мала згинутися яка тисячка осіб.

К. Волинський.

НА РІЖНІ ТЕМИ

РОБІТНИКИ БЕЗ ОХОРОНИ.

Вестбрук Пеглер, відомий „колоніст“, звертає увагу на службу, яку мала зробити „Американська Газетарська Гіда“. Мала це бути просто робітничка юнія умовних робітників у газетах, зорганізована для захорони інтересів цих робітників перед „економічними погроми“, які на них правильно робили видавництва.

Чому саме мали би видавництва робити правильно „економічні погроми“ на умовних робітників у газетах, а не робітників, що складають або друкують газету?

Пеглер показує нам всім відомий факт: складачі й друкарі мали свої юнії, які не дозволяли би підприємцям зменшити заплату тим робітникам. Умовні робітники в газеті такої організації не мали й, як тільки зарплат хотів ощадити гроші, він знижував їх заплату.

РОЗУМ НА ЗАВАДІ?

Чомуж саме редакційні сили не пішли відразу слідами інших газетних робітників і, чому редакційні письменники не зорганізували собі відразу своєї юнії?

Це була би справді незвичайно цікава студія наїти причину цього явища. На коріння його показує факт, що взагалі робітники, які працюють умово, звичайно пізніше бралися до організації, ніж фізичні робітники.

Та показати на те, що подібне існує десь, це не пояснення причини. Причину відати можна наїти аж у наставленні багатьох людей до умовної праці, як до праці, яка під кожним зглядом відрізняється від так званої фізичної праці. Вона являється звичайно вищою працею. Людина, що нею займається, нібито сама є вища від людини, що займається „простою“, тілесною, працею. Це нібито навіть не робітник, а пан або панок. Якже йому належати до робітничої юнії?

СТАНОВИЩЕ В СУСПІЛЬНОСТІ.

Питання суспільного становища людини підкреслює в своїй книжці про останніх іммігрантів до Америки, себто політичних утікачів, д-р Гергарт Сенгер.

Малюючи всякі труднощі припророчення цих звичайно вже старших людей до неприязних умовин в Америці, Сенгер вказує між іншим на велику вартість, яку політичний утікач звичайно приважує до суспільного становища. За приклад він подає німців, які, на його думку, звичайно приважують до цієї справи велике значення. Він говорить про одного бувшого директора великого бізнесу, котрий нині в Америці служить плісачем у крамниці. Або про втікачку, що колись у Німеччині вчила природних наук у високих школах, а нині в Америці працює послугачкою в студентському домі при університеті. Щоправда, як Сенгер показує, ці люди терпіли би навіть, якби вони не були так привязані до суспільного становища, бо людина, що приважує до товариських зносин з освіченими людьми, звичайно не може наїти задоволення в товариських зносинах з неосвіченими, та все таки привязання до суспільного становища грає велику роль в припророченні до умовин.

Здається, що в кращому положенні під тим зглядом находяться москалі, які не приважують до суспільного становища такої ваги, як німці. Відомий свого часу в російських кругах політичний іммігрант Оберучев робив собі з того жарт, що він колись (за

уряду Керенського) був генерал-губернатором, а в Америці удержувався з того, що його дружина піднаймала мешкання. Коли американський поліцей засадував йому, як він ішов додому з пакукою закупи на снідання, і сказав ще: „Гуд морнінг, дженерел“. Оберучев сказав: „Ес, дженерел: дженерел делівері!“

ПРИЗНАННЯ.

У книжці про директорів, що їх недавно видав Лоренс Фернсворт, між іншим відомий американських кореспондент Г. Р. Никербокер „малює“ портрет Гітлера як „фірера“ і каже, що „фірер“ має нині в цілому світі велику славу. Він, мовляв, має певну здібність у такому великому ступні, що йому просто ніхто не може дорівняти.

Каже Никербокер, що Гітлер славний на весь світ за своєї нещирості й що він перевищує інших політиків брехливістю.

Очевидно це не одинокі його „сильні пункти“. Існує багато нещирих і обманців, які зовсім добре наслідують Гітлера в нещирості й брехливості, а все таки не мають того значення, що Гітлер.

ПЕРЕЛОВИЛИ.

Запевняв Гітлер Джана Кудегі, бувшого американського дипломата, що нині служить газетним кореспондентом, що це страшний і смішний абсурд посуджувати Гітлера за бажання наїхати на Америку.

Таж, говорив Гітлер, важко наїти стільки кораблів, щоб перевезти до Америки стільки людей, скільки треба для успіху такого наїзду.

А скільки кораблів треба би, — питається один газетяр, — щоб вивезти з Америки тих німецьких агентів, що тут уже є?

ПРИЗНАННЯ ДЛЯ ГРЕЦЬКИХ ГЕРОІВ.

Люди ще відати не забули тих слів похвали для грецьких воєнків, що билися по героїськи проти Німеччини, слів похвали, сказаних ніким іншим, як самим Гітлером.

Нині цей самий Гітлер казав грекам видати закон, що накладає кару смерти на кожного грека, котрий тепер займається воєнною діяльністю.

Котрий факт свідчить краше, про грецьке героїство: чи Гітлерова похвала, чи Гітлерова загроза?

ДОЛЯ ПОГРАНИЧЧА.

Німецький уряд накладає найріжніші обмеження на населення Альзасії: не дозволяє носити деяке накриття голови, що нагадує французів, говорити французькою мовою, слухати французького радіа.

Німецькі націоналісти називали мешканців Альзасії німцями. Добувши її назад від Франції, вони були певні, що альзасці привитають прилучення до Німеччини як поворот до рідного краю. Коли населення поведилося так, гейби вони воліли французьку культуру, німці пустили в рух різні засоби насильства.

З часом альзасці може навикнуть до німецького накриття голови, до німецької мови й німецького радіа. Що зроблять французи, як їм удасться відбити Альзасію назад від Німеччини?

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАСТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІ.

УКРАЇНЦІ НЕ Є ВОРОЖИМИ ЧУЖИНЦЯМИ

C 11-19-5

OFFICE OF THE MINISTER OF JUSTICE CANADA

Ottawa, May 14, 1941.

J. T. Thorson, Esq., M.P. Ottawa, Ontario.

Re: Ukrainian Registration.

Dear Mr. Thorson,

1. I have for acknowledgment your letter of the 6th instant in the above connection, and have to advise that Ukrainians are not subject to registration under the Defence of Canada Regulations.

2. The Registrar General of Alien Enemies informs me that the Local Registrars in some cases had difficulty in placing the Ukrainians in their correct category for registration because their naturalization certificates showed their former nationality as Austrian.

3. I am assured by the Registrar General that where it is found that a Ukrainian had registered under the aforementioned regulations, immediate steps are taken to cancel such registration.

Yours truly,

(Signed) "Ernst Lapointe" Minister of Justice.

В українському перекладі:

Дорогий Пане Торсон!

1. Мені доложено Вашого листа з 6 ч. м. в зв'язку з поштовою справою. Повідомляю Вас, що українці не підлягають реєстрації, приписаної Регуляціями Оборони Канади.

2. Головний Реєстратор Ворожих Чужинців повідомляє мене, що Льокальним Реєстраторам в деяких випадках трудно було поставити українців під їхню правильну категорію для реєстрації, тому, що натуралізаційні сертифікати подають їхню давнішу державну приналежність як австрійську.

3. Головний Реєстратор запевняє мене, що там, де сталося так, що українці зареєстровано на підставі вищезгаданих регуляцій, пороблено негайні кроки, щоб таку реєстрацію уневажнити.

Ваш

Ernest Lapointe, міністер судівництва.

В українському перекладі:

Дорогий Пане Жеребко!

„Пригадуєте собі, що недавно Ви звернули мені увагу на розпорядок, який вимагає від українців реєструватися. Я інтервенював у Високодостойного Ернеста Ляпойнта, міністра судівництва, і з приємністю залучаю копію листа, отриманого від нього. Мені приємно, що можу дати Вам цю інформацію.“

Ваш

Дж. Т. Торсон.

ВПISУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ІХ БУДУЧИНУ.

ПІДПИСАЙТЕ СВОІХ БІЗНЕСМЕНІВ.

ВІЙНА ПОСУВАЄТЬСЯ НА СХІД. — Бритійські летуни зробили рейд на острів Родес (1), звідки німці везуть війська до Алеппо й Тадмур (2) в Сирії. У відплату за британське бомбардування нафтових магазинів у Бейруті (3) в Сирії), німці бомбардували Амман, у Трансйорданії (3). Війська держав осі зробили рейд на Александрію, важний порт у Єгипті (4).

МИСТЕЦЬКИЙ ВЕЧІР У ВАРШАВІ

Дня 23. лютого ц. р. відбувся при вищерт виповненій салі мистецький вечір, з якого дохід призначений на зимову допомогу. Програму мистецького вечора виповняли: сольо Ігора Ліча в супроводі фотепіану (при фортепіані інж. Радюкова); козачок п. Міри Заленської з п. Суходольським, сольо п. Ніни Сікорської („Айстри“ Олеся та „Не співайте мені цієї пісні“ Стеценка). Поединоко-козачок п. Свідерського з п. Мостенцем закінчив першу частину мистецького вечора, що викликав бурю оплесків. Атракція була тим більша та робила велике враження, що до поєдинку-козачка виконавці, Свідерський і Мостенець, виступили в козачьких червоних оксамитних контушах. Другу частину програми виповнили знову: сольо п. Ігора Ліча при акомпаніменті фортепіану. Козачок п. Мари Заленської з п. Свідерським, козачок-сольо п. Мостенця, сольо п. Сметанюка при акомп. фортепіану були далішими точками програми. П. Сметанюк відспівав дві пісні: „Тихенький вечір на землю спадає“ та „Ой, не дивуйтеся, що ніч така блакитна“. Добре також вийшов козачок-сольо з шаблем п. Свідерського, а бурю оплесків викликав чумацький танок з батоном п. Ляницького, що був перебранний у лянний народний стрій, а на голові мав широкого солом'яного бриля. Мистецький вечір закінчився виступом Українського Нац. Хору під дир. В. Божика, що відспівав низку пісень. Публика довго оплескувала та домагалася ще щось почути, але хористи більше не показались. Слухаючи співу цього хору, можна одне сказати: маючи таку пісню і такий У. Н. Хор під орудою В. Божика — „наша пісня, наша слава не вмере, не загине“.

ЗНАЙШЛИ СПОСІБ НА СУБМАРИНИ І ЛІТАКИ

Голова технічної лабораторії в компанії Джанерал Моторс, Чарлс Катерінг, заявив, що інжинірам вдалося знайти спосіб, при помочі якого можна буде перехоплювати субмарини і їх нищити. Цей спосіб полягає на тім, що серед ночі можна буде на широкій морі віднайти субмарину. Бо субмарини, щоб могли нападат на кораблі, мусять наперед їх добре знати. Вони в тій цілі мусять випливати на поверхню. Звичайно вони підсунуваються під конвою вночі і довший час плывуть разом з кораблями, аж над ранком готуються до бою. Вони мусять також випливати на верх тому, щоб зачерпнути свіжого повітря і наладувати батареї. В тих хвиликах при помочі новопридуманих інструментів можна їх буде відкрити і знищити.

Катерінг далі говорив, що

Евхаристийний Конгрес в ШІКАГО

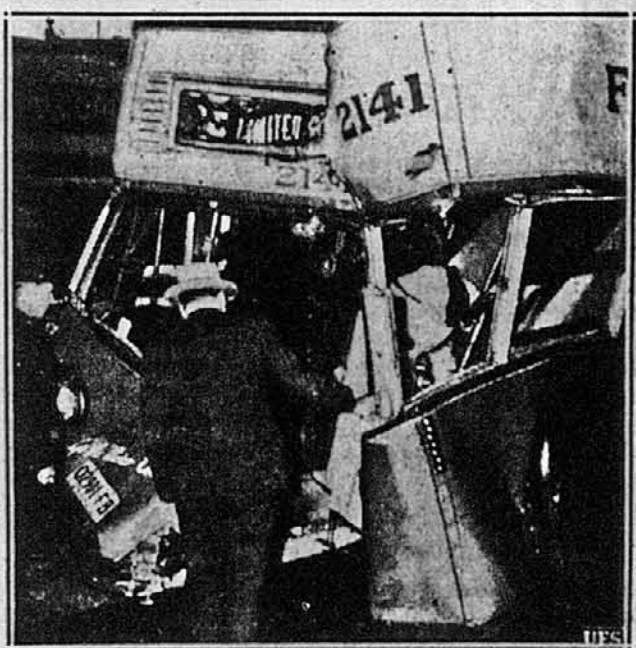
ПРИ ЦЕРКВІ СВ. О. НИКОЛАЯ

25--29 червня 1941

„ЖАЛЬ МЕНІ СЕГО НАРОДУ“, сказав колись Христос.

— У хвилі великого народнього лихоліття, Христос сьогодні милосердує і о нашій Народі! —

УКРАЇНЦІ ХРИСТІАНЕ! Готуймося до Великого Свята! Поклонімся Евхаристію Христу, а Він, щоби скріпив нашу віру, побільшив любов, додав сили, бадьорости до змагу, і на кращу долю нас поблагословив.

СМЕРТЬ ВІЗНИКА. — Візник згинув на місці, а 30 пасажирів понесли поважні рани, коли омнібус, що курсує між Пятюно Євено й дільницею Квінс у Нью Йорку, похвзнувся по мокрій від дощу дорозі й вдарився об стовп, котрий розкрив „бос“ немовби ніж.

нічні наїзди ворожих літаків вкортці будуть цілком виселіновані. Вже тепер в Англії уживають певних інструментів, що роблять летунські напади з боку німців дуже несплатними. Цей інструмент на кілька тисяч стій точно означає положення ворожого літака. Сам Катерінг є старим інжиніром і винахідником з дізнанки автомобілів.

ІНТЕРВ'Ю БЕЗ ЗНАЧІННЯ

ЛОНДОН. — Так глядять у Лондоні на інтерв'ю Джана Кюдаги з Гітлером, яке передала американська преса. Про це інтерв'ю майже не писала британська преса, а тільки деяка подала деякі частини. Це тому, що, як кажеться, в тому інтерв'ю нема нічого цікавого, а тільки те, що сам Гітлер хотів сказати. Кюдаги, бувший американський амбасадор, є зручною людиною і він певно бажав був дізнатися від Гітлера щось інше, як те, що Гітлер сказав. Але, видно, що не міг дістати відповіді от хочби на таке питання, чи Гітлер задумує забрати пристань Даккар.

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО СЕРЕД ЛИХИХ ЛЮДЕЙ

У цьому оповіданні великий письменник українського роду малює життя в дрібному містечку Правобережної України з типичними ворожонами між пишним панським замком і міщанською уніятською каплицею, з його потіями за зломаних людей, Халочисько, котрого шле місто прозивало волоцюгою, відірване предіями річи в замкнутій уніятській каплиці й в старому замку.

ЦІНА 45 ЦЕНТІВ.
"СВОБОДА"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ХТО ХОЧЕ нагадати собі ПРО СЕЛО, яке він знав, а при тому

ПІЗНАТИ нові питання життя, що станули перед селом по війні,

най прочитає збірку оповідань

ВАСИЛЬ ТКАЧУК
СИНІ ЧІЧКИ

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ
"СВОБОДА"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

УВАГА! ШІКАГО, ІЛ. УВАГА!

30. РОКОВИНИ

ОБХОДИТЬ БР. СВ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА, ВІДДІЛ 220. У. Н. СОЮЗУ

БЕНКЕТ-БАЛЬ І ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРІВ

АМЕРИКАНСЬКОГО І УКРАЇНСЬКОГО
В ЦЕРКВІ РОЖД. ПР. ДІВИ МАРІ НА САВТ САЙД,
4950-56 SO. PAULINA STREET.
ПРИ УЧАСТІ ОО. ВАСИЛІЯН

у НЕДІЛЮ, 15. ЧЕРВНЯ (JUNE 15, 1941)

ПРОГРАМА: Молебень і Посвячення прапорів, 4:00 год. пополуночі. Бенкет-Обід у Парох. салі, 5:00. год. пополуночі. Хор Мол. Боян і привітні промови. Баль-танці 7:30. вечором.

Добірає музика — Вступ на Бенкет і Баль 75¢, на Баль тільки 35¢. Запрошуємо організації й усе громадянство взяти численну участь в тім торжестві, за що сердечно дякуємо наперед.

Підземний Вогонь

Зробимо один приклад з допомогою такого пристрою. На дерев'яній дощечці стоїть кілочок, загнутий зверху дугою з гачком на кінці. До гачка прироблено ланцюжок і кульку мідну; вона така завбільшки, що ледве-ледве проходить крізь кільце (те, що прироблене до кілочка). Вліворуч від нього стоїть лампочка. Відсунемо кільце і поставимо лампу під мідну кулю. Коли куля зігріється, спробуємо її протягнути крізь кільце; але вона вже не пройде. Виходить, що куля, коли зігралась, побільшала і того кільця по ній тепер мало. Але за кілька хвилин вона знов виходить і знов пройде крізь кільце. Значить, гаряча куля стає більшою, а коли вистигне, то знов меншає — стягається.

Ми знаємо вже, що земля колись була розтопленою вогняною кулею. Потім вихолола, але тільки зверху, а під корою її, в середині землі, і досі є вогонь. Після того, як земля обгорнула холодною, твердим панцирем, серце її потроху вихолоджувалося. Вихолоджуючись, вона меншала, стягалась. А що робилось тоді з земляною корою? Візьміть яблучко, шкурка його кругом гладенька. Але мине тиждень, два, і яблучко висохне в середині, а шкурка від цього зморщиться, поскладається в безліч складочок. Те саме стається і з земляною корою: коли розжарена куля в серці землі почне вистигати, кора

морщиться, складається складками та провалюється. Коли згадаємо, що вогняна куля в серці землі перше була куди гарячіша, ніж стала потім, значить і поверхня її була більша: бо ми знаємо вже, що гаряча куля більша за холодну. А коли розтоплення осередок землі був більший, то і поверхня земляної кори була тоді більша. Але серце землі помаху все вихолоджувалося, зменшувалося, стягалось; тоді звичайно, поверхня земляної кори не приходилась вже на зменшений осередок, і кора осідала, надавляючи сама на себе з боків. Шари її під цією силою поскладались, позгинались, позбирались в складки. Щоб зрозуміти краще, як під натиском якої небудь сили з боків складаються шари земляної кори, зробимо такий приклад. Візьмемо кілька тоненьких шарів воску і покрасимо їх у різні кольори. Тоді поскладаємо їх один на один, — нехай це буде у нас шматок земляної кори. Помістимо його в скляну ємність, щоб він ліг як раз по дну скриньки, а щоб одна стінка скриньки ходила вільно. Надавши тепер на стінку з боку, і побачимо, що наша „кора“ поскладається складками.

Могутні гірські краєви в Америці — Кордильєри, височенні гори Європи — Альпи, могутній Кавказ — усе це складки земляної кори. Усі вони з'явилися так, як ми бачили вище. І всі вони, хоч і здаються нам

величезними, а в порівнянні з обсягом землі — це тільки ті самі складочки та зморшки, що ми бачили на яблучку.

Не думайте тільки, що всі ці гірські шари зразу поскладались, що гірські краєви з'явилися раптом: зовсім ні. Ніщо в природі зразу не робиться, а всі, навіть найбільші, зміни робились потиху і непомітно. Потиху, зо днів на день, з хвилини на хвилину охолоджувався вогняний осередок, і так само потиху та непомітно збирались деякі шари земляної кори в складки.

Коли земляне серце вистигло і збиглося, то земляна кора не тільки складалась в складки, вона репалась і давала безліч розколин; шари гірських порід не витримували натиску з боків і здіймалися круто вгору. Складались вони нерівно, шавкськи, рубом; ламались, провалювались. Усюду цьому була одна причина: серце землі вихолоджувалося, меншало і стягло за собою шари земляної кори; а кора терпіла через це силу усяких перемін. Тоді, репалась, то великі частини її, що лежать між двома провалами, осідали, спускаються, а сусідні здаються через те високими та крутими. Усі великі провали та глибокі долини на землі заповнені водою: морями та океанами, усі ці провали з'явилися так само, як ми бачили вище.

В Америці, в Європі та в Китаї є гірські краєви, в яких зовсім нема складок, і назвати їх складками чи зморшками земляної кори не можна. Як же з'явилися ці гори? Ось уявіть собі великий клин землі, що по йому проходить декілька провалів, недалеко одно від другого. Ці провали немов ділять великий клин на кілька менших. Нехай середня частина стоїть, а інші дві осідають. Минуть роки і середня частина здіймається понад усією місцевістю, мов довгий краєв гір. На поміч йому стає нова сила. Наш клин земляної кори, через ті провали, поділився на три часті; коли дві другі осідають, то неодмінно давить зверху на розтоплене вогняне серце землі. А через це розтоплена середина землі, в свою чергу, давить на середній клин уже знизу, в гору і таким чином зведе його ще більше понад інші. Задля того, щоб краще зрозуміти це, візьмім широкую скляну трубку, до неї пристроїмо ще дві таких; паралельно в них води. Води у всіх трьох трубках однаково. Вставимо в обидві бокові трубки шпіндлі, а в середню на воду покладемо дерев'яний кружечок. Тоді надавши наші шпіндлі і побачимо, що кружечок в середній трубці піднявся. Значить, сила та, з якою ми давили на шпіндлі, передавалась воді усієї трубки; а вода знялась і надавила на кружечок знизу. Те саме робиться і там, де земляна кора осідає.

Усі такі гори зветься скидними горами. Вчені гадають, що наші Кримські гори теж такі скидні. Вони простягаються відовж північного берега Чорного моря, а у море спадають вони сторчовими кручами. Отут і була колись велика розколина, через яку частина землі тут осунулась, і зробилось провалля, яке зразу заповнила вода Чорного моря. Значить, та частина, що провалилась, тепер під водою, а друга залишилась і стоїть — це і є Кримські гори.

Ви скажете, що все це робилось колись давно, в давні, минулі часи, а тепер нічого такого не діється на світі, — тепер шари земляної кори не складаються, не даються, не провалюються. Отже ні. Усе це діється й досі і буде діятися так саме і далі доти, поки вогняне серце землі не охолоне зовсім; доки воно не стане таким твердим, як тепер земляна кора.

Лиш дуже зрідка провалля та складки з'являються раптом, а найбільшого дуже і дуже помаху; часом роками та віками ідуть ці відміни. Можна бачити на прикладах, як осідали та виростили деякі місцевості землі. Наприклад, у Росії, після завоювання Новгороду, за царів Івана III та Івана IV, багато людей цього горюда повтікало до Білого моря і оселились там. Села їх тоді стояли на самому березі моря, тепер же з чотирьох сторін їх уже села стоять верстов за 5—6 від моря. Як це сталося? А відповідь на це проста: за чотири сотні літ береги Білого моря непомітно здіймалися у гору і непомітно ніби відсували від себе море.

Коло Білого моря є Соловецький монастир. Він був збудований чотири з лишком сотні літ тому монахами Савватієм, Германом та Зосимою. У монастирі тому є літопис, де записували усе, що діялось тоді навкруги. З літопису тої давньої, що багато глибоких запитань та приставів, де колись приставали великі судна — тепер обміли. На одному з Соловецьких островів була чудова пристань, куди прибували чужоземні судна за царя Івана IV, у 1550. році. Тепер же ця пристань така мілка, що човном на силу по ній проїдеши. Кажуть, що Соловецькі затоки міліють, бо море висихає, але море стоїть, як і стояло, а лиш береги його піднялися та відігнали від себе воду, а звичайно, що затоки від цього міліють.

(Кінець буде).

АЛЕКСАНДРІЯ ЗНОВУ ПОТЕРПІЛА

Під час двох нових налетів на Александрію, британську морську базу в Єгипті, німці завдали бомбардуванням населенню. Згинуло понад 200 осіб. Населення покидає місто, налічуючись нових бомбардувань.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАКОЖ „ПРОБЛЕМА“?

ЄРУСАЛІМ. — Війна наближається до Єрусалиму. Вже будуть схоронені перед бомбами. Та магомедани журяться тим, як то буде з жінками, що не повинні виходити з гаремів.

НІМЦІ ЗАЙМАЮТЬ ВИЖИДАЮЧЕ СТАНОВИЩЕ

Офіційні кола в Берліні заявили, що покищо про Сирію має говорити французький уряд у Віші. Бритійський наступ називають „неспровокованим нападом“.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 1. червня 1941. р. помер у Шікаго, Іл., член від. 379. У. Н. Союзу,

ПІЕТРО КУХАР.

Покійний прожив усього лише 54 роки.

Ходив з села Юсипичі, повіт Жидачів, Галичина. Був членом від. 379. 23 роки.

Покійний полишив жену та четверо дітей, з тих одну дочку заміну, а дві дочки і одного сина, які живуть разом з матір'ю Анною.

Похорон відбувся 4. червня з церкви св. О. Николы на центрі св. О. Николы.

Нехай земля Вашингтона буде йому легкою!

А. Боднарчук, секр.

ЗАТОНУЛО 5,000 ОСІБ

ЛОНДОН. — З Калькути доносять, що наслідком бурі затонуло в ріці Гангесі 5,000 осіб. Матеріальні шкоди мають бути величезні.

Знаменитий клім до направи збитих порцелянових посудин одержується з рижової муки і води, яку варимо на вільнім огні довгий час, аж повстане густа маса. Кусники порцеляни склієні тим клієм держаться знаменито.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жовтуха, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухнення м'язів.

ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАУ

Поради Даром.

Екзамінація і Баланс Крові \$2.00.

ЛІЧИМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ

Гонорар приступний

Dr. BURTON DAVIS

415 LEXINGTON AVENUE, Cor. 43rd St., Fourth Floor, NEW YORK CITY.

ГОДИНИ ЛІЧЕННЯ: від 9 рано до 7:30 вечером. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урадові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

НЕ НОВА

Наша обслуга не є нова. Хоч вона під кожним оглядом модерна, то кожний бачить, що за нею є 30-літній досвід; 30 літ науки, як обслуговувати найкраще.

Це річ такої великої ваги, що ми не можемо собі уявити, як хтось може не звернути на це уваги.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne

Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0540

ЛЮБОРАДСЬКІ

це наголовок давньої, але ще зовсім не перестарілої повісті відомого українського письменника

АНАТОЛЯ СВИДНИЦЬКОГО

що малює гарно й яскраво життя української священної сім'ї на Поділлі в 60-тих роках минулого століття, коли це духовенство переживало переломові часи.

Перед очима читача письменник розкриває малюнок старого, простого побуту сільського духовенства, його близькі взаємини з народом, а поруч цього малює, як перестарілі вже тоді форми життя повільно розкладаються, а на їх місце виростають нові.

Перед читачем встануть як живі картини тодішнього родинного, суспільного, шкільного й бурсацького побуту.

Є це одна з найкращих повістей українського письменства, один з тих творів, про котрі можна сказати, що хто їх не знає, той не знає української літератури.

ЦІНА ПРИМІРНИКА В ТВЕРДІЙ ОПРАВІ І ДОЛЯРА.

Замовлення слати до:

“SVOBODA”

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

КАЙЗЕРОВА СТОРОЖА. — Радіова світлина з Дорну, в Голандії, показує німецького жовніра на сторожі при брамі до палати, в котрій лежить на катафалку бувший німецький цісар Вільгельм Другий. Німецький диктатор вислав на похорон двох представників.

ТАРЗАН, ч. 325. Противник Тома.

THE APES TOOK THE CAPTIVE TOMMY TO A LARGE CLEARING FOR THE CONTEST WHICH WAS TO DECIDE HIS FATE.

THEY FORMED A CIRCLE AND INTO THE CENTER THE BOY WAS LED BY KUALA WHO HAD ADOPTED HIM. "MY SON—MIGHTY FIGHTER—HE CONQUER!" SHE SAID.

THEN ANOTHER SHE STEPPED INTO THE RING LEADING A SMALL APE, CALLED UGTOO.

"MY SON—MIGHTY FIGHTER—HE CONQUER!" SHE GROWLED.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЇ І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛІЙ ПОХОРОН

з цією прекрасною металевією труною, двома автоматами, маршаном, балсамуванням, вишуканим Похоронним Домом і т. д.

\$295.00

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Обслуга шпра і чесна

Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

Branch office (Phila): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребом по ціні так низькій як \$150

Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 5-6577

СТАВІЙТЕ В РЯДІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

Малпи взяли тепер мало Тома і запровадили на чисту долину, на якій він мав дати їм якийсь доказ своєї сили.

Вони створили коло, в середину якого Куала впровадила Тома. „Мій син, могутній борець, він переможе“, закликала вона.

В тій хвилині надійшла інша малпа, ведучи за руку малу малпу, що називалась Югту.

Та друга малпа у відповідь першій також заявила: „Мій син, могутній борець, він переможе“.